

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по четири броя. —
Цена му е на год. 4 ф. на по године 2 ф. на четвѣртъ год. 1 ф. а.вр

БРОЙ 16.

У Новоме Саду, 28. Априла 1861.

ГОД. IV

Мисли о школи и учительима.

XXXIII. Одшуђиванѣ одъ званиа.

Нема ништа лакше, али ни шкодљивие, него од-
туђивати се одъ свога званиа. Томъ ништа више не-
треба, него само ону несретну мисао на себе напустити
да смо за наше званѣ и сувише добри. Овај напас-
никъ и кушатель и на многогъ учителя наилази, при-
шаптавајући му, да онъ са нѣговомъ вешгиномъ и на-
укомъ, са лепимъ шакописомъ и лепимъ гласомъ да-
леко већи човекъ бити може, и да многи у много ве-
ћемъ званию и достојанству ни толико незна.

Чамъ се ова несретна мисао улеже, онда е зло.
Она с' почетка само кадикадъ и едва приметно главу
подигне, алъ мало по мало разшири се, и убрзо тако
се дубоко укорени, да е нико после неизчула.

Имали учитель јошъ и друштво, кое ово зло у
нѣму подетиче, место да га са кренкомъ рукомъ згра-
би и изчула, онда оно данъ по данъ све силније би-
ва, докъ најпосле толико махъ непреотме, да све ми-
сли превлада, и онда навѣе оно страотно станѣ, где
човекъ свое звание омрзне, те и часъ проклинѣ, кадъ
се одважио на нѣга; онда онъ с' отужаванѣмъ међу
децу долази, и са горомъ мрзкосѣу посла свршуе; а
станѣ, коемъ човекъ неслужи одъ срца, него у силу,
не само да никомъ неасни, него и нѣму самомъ убия
душу и тело, и већма здравлю и животу шкоди, него
икоя телесна болестъ.

Имали томе лека ковгъ? Има, само еданъ али тай мора са свомъ веромъ, одданосѣу и свомъ свагомъ употреблѣнъ бити, другиче ни онъ непомаже. Тай е радикални лекъ само у еванѣлию, у оногъ светомъ сматраню учительскогъ званя. Са тога погледа кадри смо свладати себе и светъ, и доѣи до оногъ мира и задовольства собомъ, што га ништа на свету узнеми- рити неможе. Са тога погледа потврђуемо, да нико ние за учительско званѣ сувише добаръ, него да е и најболъи јошъ сила лошъ за нѣга; а когодъ са овогъ погледа негледа, тай ће да богме одъ часа на оно най- несретние мѣние пасти: *Quem dii odere, paedagogum fecere.*

XXXIV. Учительска малодушностъ.

Малодушностъ е едно одъ највеѣи зала на учи- телю: та све снаге убие, пакъ онда ни оно што би могао успеха учинити, неучини.

Најболъ е средство противу тога зла тврда ве- ра на велику важностъ и достојанство учительскогъ званя. Нека говори за нѣмъ ко шта оѣе, нека е и лошие награђено, оно онетъ остае прво, најблагосло- вение, и најпуние важности; оно е деланѣ у смислу оногъ, што говори: пуштайте децу къ мени, и неза- крађуйте имъ.

Ко годъ на учительско званѣ виче, и силомъ га понижава, онъ е највеѣи непријатељ не учителя, не- го народа и нѣгове деце. Нека сваки учитель у точ- номъ одправляню свогъ званя свою најсветию дуж- ностъ држи, нека га одправля са свомъ душомъ и сна- гомъ, ни на што съ већомъ любви и немислеѣи, не- го на свою децу, и никадъ та малодушностъ на нѣга наиѣи неѣе. Кои учитель среѣу и задовольство на дру- гой страни тражи, а не у свомъ званию и пуномъ о-

даню в томе, тај неће никадъ ону малодушность са себе одбити, што као рђа душу и срце огрива. Пуно и любовно одданъ начини насъ задовољне, пакъ онда и поузданъ у се, а онда се могу и терети и беде и неволъ сносити, а да човекъ неклоне ни г' мужества изгуби. Ко свое званъ воли, томе ће любовъ све терете одлакшати.

Нема већегъ зла него тежити за нечимъ, што изванъ нашегъ домашая лежи, и грабити се за нечимъ, што нисмо и неможемо. Има по неки учитель, кои би свашто пре био него учитель; то е беданъ човекъ. и други е званичникъ сила несретанъ, кои годъ се одъ свога посла туђи, алъ учитель е најнесретнии.

Наше званъ треба да насъ свомъ душомъ заузме, да ви мисли ни зашто друго немамо. Онда ћемо најзадовољнии и најсретнии бити, кадъ небудемо на спољашњи светъ пазили, нити се са нъговомъ срећомъ мерили.

Коиъ ће средствима учитель деца полазенъ школе омилити.

Народне е школе задатакъ, да у колико више може, целой маси народа нужна за живот звания дае, да међу цео народъ просвету распростире, која е вре-ло сваке среће и напредка. — Да бы она то успешно чинити могла, иште се, да е подмладакъ народный многобројно посећуе, о томъ пакъ старати се дужность е свыхъ поглавица народныхъ, а особито учителя. Онъ мора знати па употребити сва средства коима бы деца полазенъ школе омилио, а тымъ ихъ умножио. При томъ послу треба да има учитель и ве-

штине и уменности, и тога ради наведена су овде неколика правила, којих се ваља придржавати. —

1.) Учитель мора да има праву љубавь к' званију свомъ и деци школској, да их све сматра као исте синове свое, да се за све отачки стара, да са свима подвднако, благо ал' озбиљно поступа, да трпеливѣ при свакомъ предаваню ил' изпитиваню буде, и да телесну казнь што веѣма избегава. — Поредъ такогъ владаня одъ стране учителя, заволе ће деца нѣга, а тымъ и школу. —

2.) Съ дана на данъ треба да све новоме децу учи, а увекъ лакимъ, занимљивимъ и разумнимъ начиномъ, па чимъ ихъ што научи, одма да имъ прилику да, ил' наведе, где бы и како бы се научено употребити могло, да тымъ одма уведе плодъ полагањя школе. —

3.) Нигда не треба да обтереѣуе децу съ многима предметима; увекъ пазити мора, да имъ онолико зада, колико ће моѣи свршити, а опетъ имати времена за игру и одморъ. Ако е што тешко, то имъ ваља што веѣма разяснити, и лакимъ учивити. При задаваню оногъ ил' оногъ предмета не ваља претити, да ће, ако не сврше, овако ил' онако казнѣно бити; ербо ако запрети, а не казни, онда самъ себи цену побия, а ако ће ихъ опетъ увекъ казнити, онда ће ихъ заплашити, те ће свако вребати ма најманю згуду, само да изостане одъ школе. —

4.) Учитель треба да одма с' почетка године школске радополаженицима обеѣа награде, доцније, да ихъ у свакој прилици одликуе, да наводи примере, изъ којихъ бы се видити могло, како су они люди, кои су свагда радо у школу ишли, постали научени па поштовани, славни и богати. —

М. Н.

О чуваню здравля.

(Една лекција — челељшколце.)

III.

О воздуху.

(Продужевѣ.)

Али ние ни сваки спољашњи воздухъ чистъ ни пробитачанъ, и има где кои, кои е исто онако отрованъ и убиточанъ, као и онај одъ сгомилаваня люди; тако е близу канала, где се увекъ силанъ смрадъ и трулежъ извия и сву околину труе; тако е близу шталога, у којима марва лежи, ма да се најчистие држе: јошъ горе су кокошиняци и голубиняци, а највећма кочине, изъ којихъ силанъ смрадъ излази; тако су сви проходи, све руне, где се ђубре баца, особито ако се у њи вода слива, и ако на топлотъ месту леже, где ихъ и сунце грее. Исто су тако и подруми, и шупе и качаре, докъ у њима вина врију; нечисто држанѣ месарница, а особито ови места где се марва колѣ; велики и тескобни шпиталѣ итд. Одъ сви ови места валя се и с' радњима алъ особито спавајућимъ собама далеко клонити, да онај смрадъ никако на люде ненаилази, и нипошто се у собе не сгомилава.

Исто се тако валя чувати одъ воздуха пуногъ прашине, дима, водене паре итд. и клонити радњимъ и спавајућимъ собама одъ тихъ места, као што су главни друмови и патосани, особито непатосани: одъ места где се с' кречомъ ради, где се каменъ сече илѣ туче, где се зида и руши; у воденицама и сувачама или амбаровима где се рана истоварива, вее илѣ мелѣ, кој прахъ и грудма и очима сила вреда наноси; одъ

огњишта где многа ватра особито где угаль горе. Исто тако валя далъ бити одъ фабрика и ливница, особито они где се са оловомъ, жизомъ и сумпоромъ ради, и одъ рудокопаня исти, кое радъ да здравъ и читав остане; а ако и ту живити и радити мора, нека се стара, коликогодъ може, да се одъ зала отудъ изходећи брани, и нечистоту ону са чистимъ воздухомъ накнади.

Юшъ веѣма квари воздухъ пранѣ и сушенѣ куделъ, и каланѣ рибе, кое сву далеку околину найубиточниимъ смрадомъ испуњава, и кое би се, као и много предпоменуто близу людски станова чинити забранити морало.

Али одъ свега досадъ помевутогъ найубиточнии в барски воздухъ. У барама се небровне животинѣце у небровнимъ ровима коте, и ту умиру и труну, одъ чега силанѣ смрадъ савъ околни воздухъ пуни и труе, особито у топло доба, и люди тай воздухъ дишуѣи савъ онай трулежъ и смрадъ у крвѣ увлаче и ню трую, ние чудо, да ту найвише болести има, да се ту найопаснѣе изроде, и найвише люди ту мре. Сви остали узроци, што людма болести и смртъ навлаче, неубию ихъ толико, као те болести, што се одъ барскогъ воздуха излегу. Ту в гнѣздо и легло куге, колере, трули вруѣица и грозница, и остали многи реднѣи и помора, ту се све изроде, ту ставую, ту бесне и одатле се у найдалъ пределе разнесу, свуда мореѣи и осакаѣваюѣи. Све остале болести, заедно са свима ратовима неуморе ни треѣи део людства, што ове одъ барскогъ воздуха изходеѣе болести. Али и найневиннѣ болѣтице, кое другчѣе ни длаке с' главе несвале, постану овде эле и опаке, и умараю. Сви люди овуда, кои и остану поштеѣени одъ болести и реднѣ, неостану одъ отрова, кои ихъ тимъ веѣма осакати, што су сиромашни и немогу се ни од еломъ ничистоѣом ни раном

и станомъ онако како би ваљало чувати; овуда е у-
векъ пролива, срдоболя, кашлѣва, шкрофула, зли и
трули рана, грозница, далкова, водени болести итд.
Савъ народъ ту живећи отрованъ е њимъ крозъ и
крозъ, зато и нико ту до оне снаге и здравља недо-
ђе, нити оногъ века доживи, као у здравомъ и чистомъ
воздуху живећи.

У баровитимъ пределима највише е болелитина у
лето у највеће врућине, еръ е онда трулежа и отро-
ва у воздуху највише, пакъ коме годъ е могућно, ва-
ља да се тада отуда највећма клони. Ту се највећма
страда обноћъ наполю остајући, и на мутнимъ дани-
ма, те тада се највећма затварати валя. Највећма
пропада туда сиротиња, живећи по низама, подруми-
ма, лагумима, те колико годъ е комъ могућно нека по
висовима станове држи. Најгоре страдаю они, што
су по себи слабљи илъ болешљиви, тешкимъ посло-
вима измучени, екцесима изргани, те ови би морали
сви одудъ утећи, ако се животу радују. Исто тако стра-
даю сви страни, особито изъ здрави брдскій предела о-
вамо доселивши се, пакъ особито у лето то чинећи:
ови, ако мораю амо доћи, морали би гледати, да се у
поздну есенъ и зиму амо доселе. Највећма страдаю
войске, овуда лежећи и ноћу у логорима наполю спа-
вајући, особито войске гублѣе, тучене и бегајуће, а
највећма оне што брђане имаю. Овуда е нуждно највеће
чистоте, зато сваки смрадъ утаманити валя; и нужд-
но е чувати се одъ свакогъ најманѣгъ преступлѣња,
на кое се на другомъ месту ни пазити немора; сва-
ки најманѣи екцесъ овуда највећма каштигованъ
бива.

Кое е најсигурниѣ средство, да се люди одъ о-
вогъ зла спасу? Ако осуше баре одведенѣмъ воде,
а то регулиранѣмъ изливаћи река, одведенѣмъ свию
овамо се сливајући потока и канала, прокопима, на-

сипима илѣ засипима и ососито насађенѣмъ шуме, аколи ово ние могућно, онда валя бегати отудъ.

Исто се овако изроде болести после свакогъ потопа изливомъ река; и овда валя сва горепоменута средства употребити, да се вода што пре одведе, и и све поливено и трунуће полѣ носече и спали. Ако и не у оной мери као широке и велике баре, алѣ сила су шкодљиве и оне мале барице, што ихъ у насъ по некимъ селима изпредъ куће довекъ има, ков су тимъ шкодливе, што башъ изподъ прозора свой смрадъ разпростиру, и люди га давъ и ноћъ у себе увлачити мораю.

Противу сви досадъ поменути нечистота воздуха и смрадова ништа люде толико нечува као зеленъ, особито лисната дрва. Ово су Богомъ самимъ за чуваре людма наређени. И дрва одъ воздуха живе и нѣмъ се ране, алѣ што е у воздуху по люде отровъ, то е дрвима и зеленирана, кою у себе увлачећи воздухъ за люде пречишћаваю, и ков особито подъ упливомъ светлости чине, зато е тада најздравие у зеленибити. Што е више зелени и лиснати дрва око людски станова, то е воздухъ здравии, и люди туда манѣ одъ болести страдаю, и у болестима срећније пролазе. Свуда по селима и варошима где годъ е могућно валяло би лисната дрва засадити, башъ то начешће, што е манѣ места. Дрва на улицама бране станове людске одъ праха, одъ врућине и ветрова, држе савъ околни воздухъ не само чистие него и ладовније и приятније. Дрва су и чувари людски станова одъ ватре, кою већма задрже него дуварови. Дрва око людски станова чине ове и погледомъ милије и питомије. Юшъ нека дрва као ораси, багрени лине итд. изцуняваю воздухъ и приятнимъ мирисима. Дрва око цркви, на гробляма, око љубра и сви горепоменути шкодљиви места, не само да люде чуваю, него и сама туда најболѣ при-

яю. Особито су дрва око бара по здрављ и животъ люди, найпробитачниѧ, то су найвећи чувари людски одъ оногъ отрова, и многа су се места одъ оногъ отрова само тимъ осигурала, што су се шумомъ одъ бара оградила, као што су се многа места непазећи на ове природне чуваре отрову и помору изложила, чимъ су дрва и шуме, што су ихъ закланjali посекли.

(Продужиће се)

Толкованіе

Нѧки страны существителны собствены имена на
Славенскій языкъ.

(продуженъ.)

Е.

- Евдокіа, благоволеніе. Марта 1.
 Екатерина, надежда или истина. Ноем. 24.
 Елеазаръ, Божія помощь. Август. 1.
 Елевтерій, любочестенъ. Дек. 15.
 Елісей, Богъ спасаѧй. Юнія 14.
 Елпидіфоръ, надежденосецъ. Ноемвр. 2.
 Емилианъ, разуменъ. Январ. 8.
 Елпидій, надеженъ. Марта 7.
 Епенеть, хвалебный. Юлія 30.
 Епимахъ, ратникъ силенъ. Октовр. 31.
 Епіфаній, объявленный. Мая 12.
 Епихаріа, всѧмъ любкій Септ. 27.
 Еразмъ, любый. Фебр. 24.
 Ерасть, милый. Ноемвр. 10.
 Ермолай, сила людій. Юлія 26.
 Ева, жизнь.

- Евуль, доброреданъ. Ноемвр 28.
 Евгений, благороденъ. Декемвр. 13.
 Евгения (женско.) благородная. Декемвр. 24.
 Евграфъ, доброписецъ. Декемвр. 10.
 Евдокимъ, благоискусенъ. Юліа 31.
 Евдокій, доброславенъ. Септ. 6.
 Ефіміа, достохвалная.
 Ефімій, веселый.
 Евкратій, благодержавный.
 Евлогій, благословеный.
 Евменій, милосердъ. Септ. 18.
 Евника, благопобѣдная. Октовр. 28.
 Еводъ, благопутный. Септ. 1.
 Еводіа, добрый задахъ. (т. е. воспитаніемъ.)
 Евпраксія, щастливая. Юліа. 25.
 Евсевій, благочестивъ. Юніа. 22.
 Евстатій, истиненъ, твердъ. Септ. 20.
 Евстратій, благъ войскъ. Декемвр. 13.
 Евтропій, благообразенъ. Марта. 3.
 Евтихія, щастлива. (среѣна.) Септ. 4.
 Евтиханъ, щастливый, (сретни.)
 Евтихій, благощастливъ.
 Евфимія, благославная. Септ. 16.
 Ефрасія, (жен.) учтивая радость. Мая. 18.
 Евфросинія, доброе веселіе. Септ. 25,
 Евфремъ, плодовитъ. Януаріа. 28.

З.

- Захарія, память божія. Септ. 5.
 Зиновій, чистожитель.

И.

- Иліа, божія крѣпость. Юліа. 20.
 Иродіонъ, спѣваніе. Апр. 8.

Менія, спасъ Господень. Мая. 9.
Исихій, безмолвникъ.

Ө.

Өалалей, цвѣтущая маслина. Мая. 20.
Өекла, преславная. Септ. 24.
Өеодосіа, (жен.) богодана. Мая. 29.
Өеодосій, божіе даяніе. Януар. 11.
Өеодотъ, божіе даяніе. Януар. 11.
Өеодотъ, божіе даяніе. Марта. 2.
Өеодулъ, божій рабъ, Окторв. 28.
Өеодоръ, божій даръ. фебр. 17.
Өеодора, (жен.) богодарованая. Септ. 11.
Өеоктістъ, богомъ созданъ. Септ. 3.
Өеопемтъ, богонареченый. Ян. 5.
Өеофанъ, богоявленъ. Окт. 11.
Өеофиль, боголюбъ. Марта. 6.
Өеофилактъ, богомъ храненъ. Марта. 8.
Өеона, (ж.) Богъ. Януаръ. 5.
Өірсь, вѣтвь. Декемвр. 14.
Өома, двоякій. Окт. 6.

І.

Іаковъ, (еврейски) запинатель. Окт. 9.
Іасонъ, лѣчашій. Апр. 28.
Ігнатій, честь. Делемвр. 20.
Іеремій, високость. Мая. 1.
Іеротей, освященъ одъ Вога. Окт. 4.
Іисусъ, избавитель. Септ. 1.
Іарій, веселый. Юл. 12,
Іаріонъ, тихомиренъ. Окт. 21.
Іпполітъ, разрѣшитель. Ян. 30.
Іринея, миренъ.
Ірина, миръ. Мая. 5.

- Исидоръ, равенъ дары. Фебр. 4.
 Исмаиль, слушаніе Божіе. Юн. 17.
 Иоакимъ, господское поштованіе. Сеп. 9.
 Иоаннъ, (Еврейскій) благодать Божія. Септ. 26.
 Иоаникій, благодати полнъ. Ноем. 4.
 Иовъ, твердъ. Мая. 6.
 Иоиль, любовь Божя. Окт. 10.
 Иона, голубица. Мая. 27.
 Иосифъ, помноженіе. Апр. 4.
 (Сршише се.)

П а р а м и т и є.

3. Зора.

Ко незна дивну зору, вечне светлости зракъ, у-
 теху людма, што изъ придворя рая сваки данъ изла-
 веѣи савъ светъ обасява. —

Кадъ оно Давидъ гонѣнъ одъ свои злотвора, у
 оной бурной ноѣи на брегу Аермону сеѣаше, найпла-
 чевнию одъ свои песама певаюѣи: лавови и тигрови
 урлаю око мене, чете злотвора обколеше ме, и нема
 ми избавителя и помоѣника; — тада сиву зора, и у
 пуной светлости по брду разасувши се, као анѣос нѣ-
 му приступивъ рече: неочаявай, ниси оставлѣнъ; ево
 я идемъ таму и страву разганяюѣи, и ведро ютро те-
 би доносеѣи.

Утешень диже се Давидъ, докъ и сунце, — бла-
 гословъ и радость света, изъ сѣйни недара зоре иза-
 ѣе, и онъ на место гласа плача песму дивне зоре започе.

Песму ту певаше онъ и после тога врло често,
 певаше в и у поздной старости благодарѣи Богу на
 неволяма, што ихъ за младости свое претрпшти има-
 де; и кадгодъ у беди бияше, увекъ му та зорана умъ
 долазаше. —

Къери божия, дивна воро, ты сваки данъ изъ рая
 долазишъ, небо и землю осветлююћи, осветли и мою
 душу, да мира и утехе станъ буде!

4. Псалмопеваць.

Кадъ царъ Давидъ онай найкраснии псалмъ од-
 поя и тихи ветриѣъ, кои сваки гъ ютра при раѣнаню
 сунца жице на нѣговой арфи потрезаше, іошъ гласъ
 и одъ жица одаваше, а то зли духъ цара кушати по-
 ѣе, и овай гордосѣу запалѣнъ увисѣ очи дигнувъ ре-
 че: имашъ ли Свесилни іошъ ков меѣу твоима ство-
 реньма, ков би те лепше него я славило.

Али текъ што горду ову речъ изусти, а ту крозь
 отворенъ прозоръ, предъ коимъ онъ свое руке небу
 подигао бияше, ускочи еданъ попецъ, и на нѣгово ра-
 ме паднувъ, свою ясну ютреню песму запоя. Одма за
 нѣмъ паде іошъ множество други певаца; ту долети
 и славуи, и у едномъ часу чу се неброена песма ти-
 ца, што се све надметаше, творца свога славлѣи.

Царево се уво разтвори, и неброене гласе чу
 одъ песама сви живи створеня, коима се присаюзише
 и жуборъ потѣка и шумъ лугова, и гласъ данице и
 дивни гласъ раѣаюће се зоре.

Изгублѣнъ у хармонии неброени гласова, што сви
 небесногъ отца славляше занеми царъ, и видевъ, да
 нѣговой песни ни гласакъ малецногъ попца, што му
 іошъ на рамену стояше неуступа, застиѣенъ уве о-
 петъ арфу певаюћи: пойте Бога сва створеня нѣгова,
 пой и слави га и ты унутености моя, и тыдушо моя.

Три домаѣа савѣтника.

„Али како е то,“ рекне човѣкъ нѣкій своме су-
 седу, „я нити примѣчавамъ на теби ни на твоима из-
 ванредногъ чега, и опетъ е очевидно, да ты лѣпше,
 уредниѣ и лакше живишъ него мы, пакъ іоштъ и на-

предувишь. — Та и мы радимо, пазимо на свое, и трудимо се колико в годъ могуће, да до чега дође-мо; али бадава, никадъ да буде зглавно!“ — „Я незнамъ, брате,“ одговори му сусѣдъ, „шта бы томе узрокъ было, ако не моя три домаћа савѣтника, коима самъ я много обвезанъ.“ „Твоя три домаћа савѣтника?“ прихвати првый: „Тко су ти то?“ — „Домаћий пасъ, пѣтао и мачка;“ одговори овај. „Ты се шалишь!“ рече опетъ првый. „Я ти зајста озбиљно говоримъ;“ одговори му овај другій, „еръ видишь пасъ лав кадъ намъ се непријатель какавъ подкраде, и онда ми онъ вели: „Пази!“ Пѣтао ми рано у зору кукуриче, и вели ми: „Устай!“ А мачка се умива — глади — кадъ ми кои чесгитъ и врстанъ гость дође, и вели: „Спраляй!“ —

„Видимъ веѣъ шта хоѣшь съ тымъ;“ рече му садъ онај, „ты велишь трое в одъ потребе, да се домаће благостанъ подпомаже: Напредъ се постарати противъ свега, што бы намъ шкоду нанети могло; озбиљно настоявати око свега, што бы намъ одъ ползе было; и любезно предусретати све оне, кои намъ добро желе и чине.“ „Небранимъ ако ѣшь стваръ и тако узети,“ одговори му онај другій, „али я зато опетъ остаемъ моимъ савѣтницама благодаранъ, што они мене у свако доба опомињу, шта ми валя чинити; еръ бы се я безъ нѣихъ лѣгко могао заборавити.“

Гдѣ домаћинъ дрема, ондѣ среѣе нема.

Туѣа рука нетече.

А. М.

Царъ Лазаръ и царица Миялица.

(О бою Косовскомъ.)

(Свршетакъ.)

Кадъ в сютра ютро освануло,
Долѣѣше два врана гаврана

Одъ Косова поля широкога,
 И падоше на биелу кулу,
 Башъ на кулу славнога Лазара,
 Бданъ гракѣ, други проговара:
 „Да л' в кула славногъ кнез-Лазара?
 „Ил' у кули нигѣ никогъ нема?“
 То изъ куле нико нечуяше,
 Већъ то чула царица Милица,
 Па излази предъ биелу кулу,
 Она пита два врана гаврана:
 „Ой Бога вамъ, два врана гаврана!
 „Откуда сте ютросъ полећели?
 „Нисте ли одъ поля Косова?
 „Виѣсте ли двие силне войске?
 „Бсу ли се войске удариле?
 „Чия ли е войска задобила?“
 Ал' говоре два врана гаврана:
 „Ой Бога намъ, царице Милице!
 „Ми смо ютросъ одъ Косова равна,
 „Виђели смо двие силне войске;
 „Войске су се юче удариле,
 „Обадва су цара погинула;
 „Одъ Турака нешто и остало,
 „А одъ Срба и што е остало,
 „Све ранѣно и искрвављено.“
 Истомъ они тако бесеђаху,
 Ал' ето ти слуге Милутина,
 Носи десну у лиевой руку,
 На нѣму е рана седамнаестъ,
 Васъ му коньциъ у крвъ огрезнуо;
 Вели нѣму госпођа Милица:
 „Што е, боланъ! слуго Милутине?
 „Заръ издаде цара на Косову?“
 Ал' говори слуга Милутине:
 „Скин' ме, госпо, са коня витеза,
 „Уми мене студеномъ водицомъ,
 „И зали ме црвениемъ виномъ;
 „Тешке су ме ране освоиле.“
 Скиде нѣга госпођа Милица,
 И уми га студеномъ водицомъ,
 И зали га црвениемъ виномъ.
 Кадъ се мало слуга повратио,
 Пита нѣга госпођа Милица:

„Што би, слуго, у пољу Косову?
 „Бе погибе славни кнеже Лазо?
 „Бе погибе стары Югъ Богдане?
 „Бе погибе деветъ Юговића?
 „Бе погибе Милошъ воевода?
 „Бе погибе Вуче Бранковићу?
 „Бе погибе Бановићъ Страхина?“
 Тада слуга поче казивати:
 „Сви осташе, госпо, у Косову.
 „Бе погибе славни кнезъ Лазаре,
 „Ту су млога копља изломљена;
 „Изломљена и Турска и Србска,
 „Али више Србска, него Турска,
 „Бранећ, госпо, свога господара,
 „Господара, славногъ кнез-Лазара.
 „А Югъ ти е, госпо, погинуо
 „У почетку у бою првоме.
 „Погибе ти осамъ Юговића,
 „Бе братъ брата издати не шѣде,
 „Доклегође еданъ шецияше,
 „Юшъ остаде Бошко Юговићу,
 „Крешашъ му се по Косову виа;
 „Юшъ разгони Турке на буљоке,
 „Као соко тица голубове.
 „Бе огрезну крвца доколена,
 „Ту погибе Бановићъ Страхина.
 „Милошъ ти е, госпо, погинуо
 „Кодъ Ситнице кодъ воде студене,
 „Бено многи Турци изгинули;
 „Милошъ згуби Турскогъ цар-Мурата
 „И Турака дванаестъ хиљада;
 „Богъ да прости, кога е родио!
 „Онъ остави споменъ роду Србскомъ,
 „Да се прича и приповједа
 „Докъ е люди и докъ е Косова.
 „А што питашъ за проклетогъ Вука,
 „Проклетъ био и ко га родио!
 „Проклето му племе и колена!
 „Онъ издаде цара на Косову
 „И одведе дванаестъ хиљада,
 „Госпо моя! лютогъ оклопника.“